

TỈNH ỦY ĐỒNG NAI

*

Số [so] -CV/TU

Về gửi bài tham luận Hội thảo khoa học
cấp Bộ năm 2024 của Học viện chính trị
Quốc gia Hồ Chí Minh

ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

Đồng Nai, ngày[ng]tháng[th]năm 2024

Kính gửi: Ban Quản lý khoa học và Hợp tác quốc tế,
Học viện Chính trị khu vực 2.

Ngày 26/4/2024, Thường trực Tỉnh ủy Đồng Nai nhận được Thư mời số 527-TM/HVCTKVII của Học viện Chính trị Khu vực 2 về mời viết tham luận Hội thảo khoa học cấp Bộ năm 2024.

Thường trực Tỉnh ủy Đồng Nai kính gửi bài tham luận chủ đề “*Thực trạng và một số vấn đề đặt ra trong xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị ở Đồng Nai*” để Ban Tổ chức Hội thảo tổng hợp (gửi kèm theo bài tham luận).

Nơi nhận:

- Như trên,
- TTTU,
- Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy,
- CP.VPTU- C5, T, C3,
- Lưu VPTU.

**T/M BAN THƯỜNG VỤ
PHÓ BÍ THƯ**

□
Hồ Thanh Sơn

THAM LUẬN
CỦA TỈNH ỦY ĐỒNG NAI
THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG XÂY DỰNG
VÀ THỰC HIỆN CHUẨN MỰC VĂN HÓA LÃNH ĐẠO, QUẢN LÝ
TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ Ở ĐỒNG NAI

Tóm tắt: Xây dựng văn hóa, môi trường văn hóa chuẩn mực trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị ở Đồng Nai có vai trò to lớn trong việc thúc đẩy, điều chỉnh, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động, cũng như hiệu quả tổ chức, vận hành hệ thống, đồng thời hạn chế tác động tiêu cực của biến đổi xã hội, nhằm xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, con người Đồng Nai trở thành nguồn lực, động lực quan trọng cho phát triển toàn diện và bền vững; nhiệm vụ và giải pháp.

Từ khóa: “Thực hiện chuẩn mực văn hóa lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị ở Đồng Nai”.

Thực hiện chuẩn mực văn hóa chính trị của người cán bộ, đảng viên, đặc biệt là cán bộ lãnh đạo, quản lý là những giá trị chân - thiện - mỹ, phản ánh bản chất giai cấp công nhân, bản sắc văn hóa dân tộc. Xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị cần phải xác lập trên cơ sở lập trường của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; cách thức ứng xử chính trị của người cán bộ lãnh đạo, quản lý đối với quyền lực được giao, khả năng thu phục, tập hợp, tổ chức trong hoạt động thực tiễn.

Xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa trong đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị nhằm góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp đủ năng lực, uy tín, đạo đức, phục vụ Đảng, phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân, đáp ứng yêu cầu phát triển của tỉnh. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: Chính trị cao nhất là chính trị phục vụ Tổ quốc, phục vụ Nhân dân; văn hóa cao nhất đó là văn hóa phục vụ lợi ích của Tổ quốc, của Nhân dân. Xây dựng văn hóa chính trị trong cán bộ, đảng viên thể hiện tổng hợp nhiều nội dung, nhưng tập trung nhất là xây dựng năng lực hoạt động chính trị; xây dựng đạo đức cách mạng và phong cách lãnh đạo, quản lý.

Năng lực hoạt động chính trị của cán bộ lãnh đạo, quản lý trước hết là sự giác ngộ lý tưởng chính trị - sự am hiểu sâu sắc về lý tưởng chính trị mà mình tự nguyện lựa chọn, tự nguyện cống hiến cuộc đời mình cho lý tưởng cao đẹp đó, dù trong bất kì điều kiện, hoàn cảnh nào; có ý thức rèn luyện, giữ gìn phẩm chất,

tuyên truyền, giác ngộ lý tưởng cho mọi người; không ngừng học tập để nâng cao trình độ chính trị, tri thức, năng lực tư duy, đủ khả năng tiếp nhận và xử lý các vấn đề xảy ra trong thực tiễn công tác.

Xây dựng đạo đức cách mạng cho cán bộ lãnh đạo, quản lý vì đạo đức là cái gốc của con người. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Đạo đức cách mạng là gốc, nền tảng của người cách mạng, cũng như sông có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức cách mạng, không có đạo đức cách mạng thì dù tài giỏi đến mấy cũng không lãnh đạo được Nhân dân”¹. Vì vậy, đạo đức là điều tối cần thiết với người cán bộ lãnh đạo, quản lý. Cán bộ, đảng viên không có đạo đức thì không đủ uy tín để lãnh đạo, thuyết phục người khác, thuyết phục nhân dân và dễ dẫn đến lạm quyền, sa vào chủ nghĩa cá nhân, tha hóa, biến chất, lợi dụng chức vụ, quyền hạn để mưu cầu lợi ích cá nhân, ảnh hưởng đến uy tín, danh dự của Đảng.

Xây dựng phong cách của người cán bộ, đảng viên, trong đó tập trung xây dựng phong cách lãnh đạo, quản lý. Nghĩa là rèn luyện phong cách tư duy tự chủ, độc lập, sáng tạo; phong cách làm việc khoa học, dân chủ, tác phong quần chúng; rèn luyện phong cách ứng xử văn hóa, phong cách sinh hoạt đời thường.

Nói tới văn hóa là nói tới tính *sáng tạo* và *đổi mới*. Hệ giá trị phổ quát của văn hóa là chân - thiện - mỹ, phù hợp với chân lý khoa học, chuẩn mực đạo đức và sức biểu cảm của các hình tượng nghệ thuật mang lý tưởng thẩm mỹ. Khoa học, đạo đức và nghệ thuật là các bộ phận hợp thành chủ yếu của văn hóa, cả văn hóa vật chất, vật thể và văn hóa tinh thần, phi vật thể. Chỉ những gì đúng đắn, tốt đẹp, phù hợp với truyền thống, tiến bộ và phát triển, tôn vinh phẩm giá con người, thúc đẩy và hướng dẫn con người và loài người tới sự hoàn thiện mới được coi là văn hóa. Trong các quan niệm về văn hóa, dư luận công chúng thường đồng thuận và đánh giá cao luận điểm cho rằng, văn hóa là sự phát triển và hoàn thiện nhân tính, là *trình độ người* trong phát triển. Nhân vật trung tâm, chủ thể sáng tạo - cảm thụ tiêu dùng văn hóa là *con người*. Giá trị của mọi giá trị văn hóa là *nhân cách*, là *nhân tính*.

Văn hóa và các giá trị văn hóa bao quát đồng thời cả *chủ thể*, *hoạt động*, gắn với môi trường hoạt động để sản xuất sản phẩm, giá trị văn hóa, đồng thời tất yếu phải thông qua *sáng tạo* là năng lực bản chất nhất của chủ thể người và *đổi mới* là nhu cầu tất yếu của *tồn tại sống và phát triển người*, qua đó xã hội đạt tới tiến bộ và văn minh.

Trong sự nghiệp đổi mới và hội nhập, Việt Nam đang nỗ lực xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, với các đặc trưng Dân tộc - Nhân văn - Dân chủ và Khoa học. Các giá trị và chuẩn mực văn hóa, trong đó có *văn hóa lãnh đạo, quản lý* phản ánh hệ giá trị đặc trưng đó. Các chuẩn mực của văn hóa lãnh đạo, quản lý của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị ở Đồng Nai với tư cách chủ thể cũng tuân theo và thể hiện các chuẩn mực: (1) *chuẩn mực về học vấn, học thức*; (2) *chuẩn mực về đạo đức, lối sống, nhân cách*; (3) *chuẩn mực*

¹ Hồ Chí Minh, toàn tập, tập 5, Nxb CTQG, H. 2002, tr. 252-253.

về tính tiên phong, gương mẫu và tinh thần trách nhiệm; (4) chuẩn mực về tự tu dưỡng bản thân, tự phê bình và phê bình; (5) chuẩn mực về quan tâm tới con người, tới hạnh phúc của Nhân dân. Năm chuẩn mực văn hóa lãnh đạo, quản lý nêu trên là gợi ý, định hướng quan trọng để xác định các nhiệm vụ xây dựng văn hóa và văn hóa lãnh đạo, quản lý ở Đồng Nai.

Đồng Nai là một tỉnh nằm ở trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam và vùng Đông Nam Bộ, địa giới hành chính tiếp giáp với các tỉnh Bình Phước, Lâm Đồng, Bình Thuận, Bà Rịa - Vũng Tàu, Bình Dương và thành phố Hồ Chí Minh.

Tỉnh Đồng Nai bao gồm 11 đơn vị hành chính trực thuộc (gồm: 9 huyện, 02 thành phố với 170 xã, phường, thị trấn (bao gồm 40 phường, 9 thị trấn và 121 xã). Có diện tích 5.903,4 km², chiếm 1,76% diện tích tự nhiên cả nước và chiếm 25,5% diện tích tự nhiên của vùng Đông Nam Bộ, với tổng số dân hơn 3,2 triệu người. Đồng Nai là tỉnh có nhiều tôn giáo, dân tộc, là nơi hội tụ của nhiều thành phần dân cư từ nhiều tỉnh, thành trong cả nước về làm ăn, sinh sống, mang nhiều nét văn hóa phong phú, đa dạng; đã có sự khác biệt về văn hóa nhiều mặt: ngôn ngữ, tín ngưỡng, tôn giáo, phong tục tập quán... Với đặc điểm đa dạng, đan xen, đa phong tục, tập quán, đa trình độ học vấn (văn hóa) một bộ phận dân cư, công nhân lao động có trình độ văn hóa thấp, đa tôn giáo, đa dân tộc (gần 65% dân số là đồng bào tôn giáo, 6,95% đồng bào dân tộc, có 54 dân tộc hiện đang sinh sống tại Đồng Nai).

Theo báo cáo thống kê, tính đến thời điểm ngày 31/3/2024 tổng số cán bộ, công chức, viên chức toàn tỉnh là 42.761 người (trong đó CBCCVC cấp tỉnh, cấp huyện là 39.424 người, CBCC cấp xã 3.437 người); tổng số cán bộ lãnh đạo, quản lý là 4.561 người chiếm tỷ lệ 10,67% (gồm cấp tỉnh 166 người, cấp huyện và tương đương 1.683 người và cấp xã 2.712 người chỉ lấy số lượng cấp trưởng, cấp phó đầu ngành).

Thời gian qua cấp ủy, chính quyền các cấp tỉnh Đồng Nai luôn nhận thức rõ vị trí, vai trò và tầm quan trọng của việc xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam nhằm đáp ứng với yêu cầu phát triển bền vững đất nước; triển khai các nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Đảng, trong đó tập trung vào tư tưởng chỉ đạo của Trung ương về lĩnh vực văn hóa được nêu trong Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII; Kết luận số 76-KL/TW, ngày 04/6/2020 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW, ngày 09/6/2015 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI) về “Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước”... Trên cơ sở những mục tiêu, chỉ tiêu, nhiệm vụ, giải pháp đã xác định, Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã ban hành nhiều văn bản để triển khai thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW². Nhận thức ý

² Kế hoạch 257-KH/TU; Kế hoạch số 398-KH/TU; Kế hoạch số 215-KH/TU, ngày 20/12/2022 Tiếp tục quán triệt, triển khai và thực hiện phát biểu Kết luận của đồng chí Nguyễn Phú Trọng - Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc năm 2021; Kế hoạch số 248-KH/TU ngày 14/4/2023 về Tổ chức các hoạt động tuyên truyền, kỷ niệm 80 năm ra đời “Đề cương về văn hóa” (1943-2023); Nghị quyết số 12-NQ/TU, ngày 12/12/2023 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh “Về xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, con người Đồng Nai trở thành nguồn lực, động lực quan trọng cho phát triển toàn diện và bền vững”...

nghĩa và tầm quan trọng của văn hóa Đảng, ngày 11/10/2017, Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã ban hành Quy định số 08-QĐ/TU, ngày 11/10/2017 về thực hiện văn hóa trong Đảng, theo đó, về phương pháp lãnh đạo, chỉ đạo, Ban Thường vụ Tỉnh ủy quy định các cấp ủy, tổ chức đảng thực hiện 06 nội dung gồm: (1) Thường xuyên nghiên cứu, vận dụng và phát triển sáng tạo Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh phù hợp với điều kiện cụ thể hiện nay của đất nước, địa phương và xu thế phát triển tất yếu của thời đại. Đẩy mạnh công tác tổng kết thực tiễn làm cơ sở cho việc hoàn thiện các nghị quyết, văn bản ban hành, góp phần hoàn thiện đường lối cách mạng Việt Nam trong thời kỳ mới; (2) Đổi mới nội dung, quy trình, cách thức ban hành nghị quyết, chỉ thị và các văn bản chỉ đạo của các cấp ủy theo hướng sát với thực tế, đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ chính trị của cấp ủy địa phương, cơ quan, đơn vị. Việc ban hành các văn bản, nghị quyết của cấp ủy các cấp phải tuân thủ nguyên tắc tập trung dân chủ; đảm bảo cụ thể, thiết thực; (3) Phát huy và tăng cường vai trò lãnh đạo, chỉ đạo, quyết định những vấn đề quan trọng, đảm bảo tập trung, thống nhất, gắn với vai trò, trách nhiệm, tính chủ động của người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng; khắc phục tình trạng bao biện làm thay hoặc buông lỏng vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, tổ chức đảng; phát huy vai trò chủ động của cơ quan nhà nước, đoàn thể chính trị - xã hội và tính tích cực của các tầng lớp nhân dân; (4) Đẩy mạnh phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, nông thôn mới kiểu mẫu, đô thị văn minh gắn với các nhiệm vụ xây dựng, chỉnh đốn Đảng và cuộc đấu tranh phòng, chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí; (5) Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng và chất lượng đội ngũ đảng viên. Đổi mới phương pháp, phong cách và lề lối làm việc của các cơ quan đảng từ tỉnh đến cơ sở; xây dựng phong cách làm việc khoa học, dân chủ, gần dân, trọng dân, vì dân, bám sát thực tiễn, nói đi đôi với làm. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát về đạo đức công vụ; (6) Đẩy mạnh việc thực hiện dân chủ rộng rãi trong Đảng, trong xã hội; thực hiện quyền con người, quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân theo Hiến pháp năm 2013, thực hiện tốt phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”, “việc gì có lợi cho dân thì phải hết sức làm, việc gì có hại cho dân thì phải hết sức tránh”.

Đối với người đứng đầu và cấp ủy viên phải gương mẫu thực hiện đầy đủ chức trách, nhiệm vụ của người đảng viên, người cán bộ lãnh đạo; định kỳ hàng quý, người đứng đầu cấp ủy phải tổ chức đối thoại với cán bộ, đảng viên, cấp ủy viên để lắng nghe và giải quyết những vấn đề vướng mắc trong công tác xây dựng Đảng, nhất là công tác tư tưởng. Hàng tháng, cấp ủy viên các cấp phải tổ chức tiếp xúc, lắng nghe, nắm bắt tâm tư, tình cảm và nguyện vọng chính đáng của đảng viên và Nhân dân để giải quyết các vấn đề vướng mắc phát sinh theo thẩm quyền hoặc đề đạt lên cấp có thẩm quyền xem xét, giải quyết thấu tình đạt lý. Thực hiện tốt chế độ tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt đảng, kê khai tài sản; phát huy dân chủ trong tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị; thực hiện tốt công tác cán bộ (đánh giá, quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, bố trí, đề bạt, luân chuyển, sử dụng cán bộ),

đảm bảo đúng quy định, quy trình, dân chủ, khách quan, công tâm, minh bạch. Cấp ủy viên nêu gương cho đảng viên; đảng viên nêu gương tốt cho quần chúng Nhân dân; cán bộ, đảng viên cấp trên nêu gương cho cán bộ, đảng viên cấp dưới; thủ trưởng cơ quan, đơn vị nêu gương cho cán bộ, chiến sỹ, công chức, viên chức, người lao động bằng những việc làm cụ thể, thiết thực.

Thực hiện các nghị quyết, chỉ thị, kết luận và quy định của Trung ương, của Tỉnh ủy, các cấp ủy, tổ chức đảng trực thuộc tỉnh, các cơ quan, đơn vị đã lãnh đạo, chỉ đạo các đơn vị trực thuộc thường xuyên rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị, tính chiến đấu của Đảng; quán triệt trong đội ngũ cán bộ, đảng viên thấm nhuần chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu, lý tưởng, nguyên tắc hoạt động của Đảng, quan điểm, lập trường giai cấp công nhân...; xác định trách nhiệm của cán bộ, đảng viên trong thực thi nhiệm vụ, đặc biệt là ngăn ngừa và chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong cán bộ, đảng viên; tổ chức Hội nghị quán triệt Chuyên đề năm 2024 “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh về xây dựng văn hóa, con người Đồng Nai phát triển toàn diện”, nhằm xây dựng phong cách, tác phong công tác của người đứng đầu, của cán bộ, đảng viên trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, gắn với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI) về “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay” và Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về “Tăng cường, xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ và các Hội thảo khác liên quan đến văn hóa³.

Qua triển khai thực hiện, vai trò lãnh đạo của các cấp ủy đảng trong công tác cán bộ ngày càng được khẳng định, đội ngũ cán bộ từ tỉnh đến cơ sở được xây dựng cơ bản đảm bảo về số lượng, chất lượng đội ngũ cán bộ đã nâng lên đáng kể, phục vụ tốt các yêu cầu nhiệm vụ của các đơn vị, địa phương và sự phát triển của tỉnh trong từng giai đoạn. Ý thức, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp được đề cao. Tập thể lãnh đạo, người đứng đầu các cấp, các ngành, các đơn vị đã thể hiện tốt vai trò trong lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành góp phần quan trọng vào sự phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng - an ninh, giữ vững ổn định chính trị. Trong điều kiện hội nhập kinh tế, các thế lực thù địch với âm mưu phá hoại bằng chiến lược “diễn biến hoà bình”, nhưng tuyệt đại đa số cán bộ vẫn giữ được bản lĩnh chính trị, trung thành với sự nghiệp đổi mới của Đảng, kiên định với mục tiêu, lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, gắn bó với Nhân dân; nêu cao tinh thần phục vụ Nhân dân; đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản

³ Hội thảo khoa học với Đề tài “Văn hóa ứng xử trong cán bộ lãnh đạo, quản lý tỉnh Đồng Nai: Thực trạng và giải pháp” và Đề tài trên do Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy chủ trì (được UBND tỉnh công nhận theo Quyết định số 2111/QĐ-UBND, ngày 05/7/2019); Hội thảo khoa học “Thực hiện Đề cương Văn hóa Việt Nam trong xây dựng và phát triển văn hóa, con người Đồng Nai đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững”...

lý các cấp giữ vững sự đoàn kết, thống nhất trong lãnh đạo, chỉ đạo và thực hiện có kết quả nhiệm vụ chính trị của ngành, địa phương⁴.

Bên cạnh những thành tựu đạt được, xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa của một bộ phận cán bộ, đảng viên, kể cả một số cán bộ giữ vị trí chủ chốt tại các cơ quan, đơn vị còn hạn chế, một bộ phận cán bộ, đảng viên, trong đó có cán bộ lãnh đạo, quản lý ở các cấp chưa thực sự nêu gương trong học tập, nghiên cứu lý luận chính trị, các chủ trương, nghị quyết của Đảng; thiếu tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống, vi phạm kỷ luật Đảng và pháp luật Nhà nước; nội dung vi phạm tập trung chủ yếu về vi phạm chính sách dân số kế hoạch hóa gia đình; thiếu trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ; những điều đảng viên không được làm; phẩm chất, đạo đức, lối sống; cố ý làm trái; đăt đai, tham nhũng, tiêu cực, lãng phí⁵. Những tiêu cực đó gây bức xúc trong dư luận xã hội, làm ảnh hưởng đến uy tín của Đảng bộ.

Nhằm khắc phục những mặt hạn chế nêu trên và xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp đủ năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ, được Nhân dân tin yêu, thì xây dựng chuẩn mực văn hóa lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị trong các cơ quan Đảng, chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội các cấp; xây dựng đội ngũ đảng viên trung thành - đủ năng lực - trong sáng về đạo đức, nêu gương là nhiệm vụ vô cùng quan trọng, nhằm góp phần xây dựng Đảng, hệ thống chính trị ở Đồng Nai trong sạch, vững mạnh, đủ năng lực lãnh đạo hiện thực hóa khát vọng sánh vai với các tỉnh trong khu vực và cả nước theo tinh thần Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XI. Dự báo tình hình thế giới và trong nước từ nay đến hết nhiệm kỳ, bên cạnh những thời cơ, thuận lợi cũng sẽ còn có nhiều khó khăn, thách thức; cuộc “Cách mạng công nghiệp lần thứ tư” sẽ tạo những đột phá trên nhiều lĩnh vực, trong đó có văn hóa. Do vậy, để tiếp tục xây dựng thực hiện chuẩn mực văn hóa lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị ở Đồng Nai, cần tập trung thực hiện một số nhiệm vụ, giải pháp sau:

Một là, giáo dục đội ngũ cán bộ, đảng viên đặc biệt là cán bộ lãnh đạo, quản lý nhận thức sâu sắc hơn về vị trí, vai trò và sự cần thiết phải nâng cao chuẩn mực văn hóa chính trị. Muốn nâng cao chuẩn mực văn hóa, người cán bộ lãnh đạo, quản lý phải thực sự nêu gương, gương mẫu; các tổ chức đảng các cấp thường xuyên làm tốt công tác quán triệt, giáo dục để cán bộ, đảng viên trong từng cơ quan, đơn vị nhận thức rõ yêu cầu, giải pháp rèn luyện văn hóa chính trị gắn với thực hiện Quy định số 144-QĐ/TW, ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới. Cần tuyên truyền, giáo dục cho các tổ chức, cá nhân nắm vững và hiểu rõ thực trạng chuẩn mực văn hóa chính trị và yêu cầu nâng cao văn hóa chính trị. Kiên quyết đấu tranh với những biểu hiện lệch lạc về tư tưởng, những việc làm sai trái, thiếu trách nhiệm trong xây

⁴ Tỉnh ủy Đồng Nai, Tài liệu các bài tham luận tại Hội nghị Sơ kết giữa nhiệm kỳ thực hiện Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025, tr 3.

⁵ Tỉnh ủy Đồng Nai, Tài liệu các bài tham luận tại Hội nghị Sơ kết giữa nhiệm kỳ thực hiện Nghị quyết Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025, tr 92.

dựng, nâng cao văn hóa chính trị. Đồng thời, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, chấn chỉnh những nhận thức và việc làm không đúng của cấp ủy, lãnh đạo, quản lý các cấp, của các cơ quan chức năng và đội ngũ cán bộ, đảng viên về xây dựng chuẩn mực văn hóa. Cấp ủy, tổ chức Đảng các cấp thực hiện nguyên tắc Đảng thống nhất lãnh đạo công tác cán bộ và trực tiếp quản lý đội ngũ cán bộ; hoạt động xây dựng văn hóa chính trị đặt dưới sự lãnh đạo của cấp ủy, lãnh đạo cơ quan, đơn vị; thông qua sinh hoạt, hội họp, phân công nhiệm vụ để bồi dưỡng văn hóa chính trị cho cán bộ, đảng viên.

Hai là, nâng cao trình độ tri thức về mọi mặt, đặc biệt về tri thức văn hóa chính trị cho cán bộ lãnh đạo, quản lý. Nhận thức có vị trí đặc biệt quan trọng trong hoạt động thực tiễn, bởi vì phải trên cơ sở nhận thức đúng mới có hành động đúng. Văn hóa chính trị là một lĩnh vực phức tạp, nhạy cảm, đòi hỏi con người khi tham gia vào đời sống chính trị, hoạt động chính trị phải có những tri thức và sự hiểu biết toàn diện, đúng đắn và sâu sắc về nó. Hiện nay, trong bối cảnh tình hình thế giới có nhiều biến động nhanh chóng, phức tạp, việc bồi dưỡng nâng cao trình độ tri thức toàn diện càng đặc biệt quan trọng. Trên cơ sở những tri thức văn hóa và sự hiểu biết về văn hóa chính trị, cán bộ, đảng viên mới có thể giác ngộ về lập trường, quan điểm giai cấp đúng đắn, qua đó xác định đúng mục tiêu, thái độ và động cơ văn hóa chính trị, phát huy tính tự giác, quyết tâm, sáng tạo cả trong hoạt động thực tiễn cũng như ở hành vi văn hóa chính trị.

Văn hóa chính trị của cán bộ lãnh đạo, quản lý có vai trò định hướng cho mọi hoạt động trên tất cả các lĩnh vực. Trong giai đoạn hiện nay, trang bị tri thức văn hóa chính trị cho cán bộ lãnh đạo, quản lý cần tập trung nâng cao hiểu biết về lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước; tri thức về văn hóa chính trị, tri thức về lãnh đạo, quản lý... Đồng thời, còn phải thường xuyên trang bị, cập nhật những kiến thức mới, là những nguyên lý, quy luật đã có sự phát triển mới trong điều kiện hiện nay (như lý luận về kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, các mối quan hệ lớn, các nội dung đảm bảo cho mục tiêu định hướng xã hội chủ nghĩa...); những kiến thức mới về kỹ năng lãnh đạo, về cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư... Đặc biệt là chú trọng nâng cao, mở rộng tri thức khoa học và xã hội, đào tạo chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, đảng viên cũng như xây dựng, đào tạo đội ngũ cán bộ phục vụ cho tầm nhìn chiến lược phát triển của tỉnh đến năm 2030.

Ba là, tăng cường rèn luyện phẩm chất đạo đức, nhân cách cho cán bộ, đảng viên, nhất cán bộ lãnh đạo, quản lý. Đạo đức là gốc của người cách mạng, là cơ sở quan trọng trong xây dựng văn hóa chính trị cho cán bộ, đảng viên. Cán bộ, đảng viên là “gốc” của xây dựng văn hóa Đảng, nói tới Đảng là nói tới đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng, chỉ khi nào đội ngũ cán bộ, đảng viên chuẩn mực về phẩm chất đạo đức thì mới thực hiện được tốt các nhiệm vụ khác mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân giao phó. Đây chính là giá trị đạo đức trong chính trị, một bộ phận cấu thành quan trọng của văn hóa chính trị. Việc rèn luyện và nêu gương phẩm chất, nhân cách người cán bộ, đảng viên có ý nghĩa hết sức quan trọng, liên quan trực

tiếp đến uy tín của họ. Do đó, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh (khóa XI) xác định: “Công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, xây dựng tổ chức bộ máy, xây dựng đội ngũ cán bộ phải được tiến hành đồng bộ với thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội. Trong đó, chú trọng xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, đoàn kết thống nhất trên dưới một lòng, thực hiện tốt trách nhiệm nêu gương trong công tác và trong đời sống xã hội”⁶. Trong tình hình hiện nay, đề rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên cần đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; “làm cho tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người thật sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của đời sống xã hội, xây dựng văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”⁷.

Bốn là, tăng cường lãnh đạo thực hiện quy định xây dựng văn hóa trong toàn Đảng bộ, phấn đấu mỗi chi bộ đều tiêu biểu về đạo đức, văn minh; mỗi đảng viên đều tự giác, tiên phong, gương mẫu; xem đó là nhân tố quan trọng để xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức có đầy đủ phẩm chất đạo đức, tận tụy, hết lòng phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân, gắn bó máu thịt với Nhân dân; đẩy lùi chủ nghĩa cơ hội, thực dụng, quan liêu, bè phái, gây mất đoàn kết, gắn với công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí. Ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong một bộ phận cán bộ, công chức, đảng viên. Chú trọng xây dựng văn hóa trong kinh tế; nhất là ở các doanh nghiệp, trong đó, đội ngũ doanh nhân, công nhân, người lao động thực sự là chủ thể được phát triển toàn diện và có điều kiện để phát huy sáng kiến, sáng tạo, có đủ trình độ và kỹ năng hội nhập.

Năm là, thường xuyên kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm hoạt động đào tạo, bồi dưỡng văn hóa chính trị cho cán bộ, đảng viên nhất cán bộ lãnh đạo, quản lý. Đây là cơ sở để các chủ thể đánh giá thực chất hiệu quả của việc đào tạo, bồi dưỡng nâng cao văn hóa chính trị, đồng thời rút kinh nghiệm cho quá trình tổ chức các hoạt động tiếp theo. Vì vậy, cần xác định rõ, cụ thể mục đích, yêu cầu, nội dung, các tiêu chí đánh giá; quá trình đánh giá chính xác, có kết quả rõ ràng cả về định tính và định lượng đối với từng cán bộ, đảng viên trong mỗi cơ quan, đơn vị. Kết quả đánh giá văn hóa chính trị của cán bộ, đảng viên là thước đo quan trọng xếp loại mức độ hoàn thành nhiệm vụ, là cơ sở cho việc xây dựng quy hoạch, kế hoạch bố trí, sắp xếp, sử dụng, đề bạt cán bộ trong nhiệm kỳ mới.

Sáu là, khơi dậy tính tích cực, chủ động, tự giác của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong tự nâng cao văn hóa chính trị. Để thực hiện được yêu cầu này, đòi hỏi mỗi cán bộ lãnh đạo, quản lý phải không ngừng chủ động, tích cực trau dồi học vấn, tích lũy tri thức, nâng cao bản lĩnh chính trị, phải luôn nỗ lực phấn đấu, thường

⁶ Tỉnh ủy Đồng Nai, Văn kiện Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh Đồng Nai lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025, tr. 72.

⁷ Ban Chấp hành Trung ương, Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

xuyên tu dưỡng rèn luyện đạo đức cách mạng. Mỗi cán bộ lãnh đạo, quản lý phải đề cao việc tự nghiên cứu, quán triệt, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; phải “tự soi, tự sửa”; ý thức trong nhận diện những biểu hiện chủ nghĩa cá nhân của bản thân để kịp thời khắc phục, sửa chữa; chú trọng tu dưỡng, rèn luyện phong cách làm việc khoa học, dân chủ đó là phong cách tư duy tự chủ, độc lập, đổi mới, đột phá, sáng tạo. Muốn có phong cách tư duy tự chủ, độc lập, đổi mới, đột phá, sáng tạo, đòi hỏi cán bộ lãnh đạo, quản lý phải không ngừng học tập, nghiên cứu để nâng cao trình độ, mở rộng kiến thức mới thoát khỏi sự dè dặt, lệ thuộc vào tư duy của người khác hoặc bị động, không quyết liệt trong xử lý công việc phát sinh từ thực tiễn. Không chỉ vậy, mỗi cán bộ lãnh đạo, quản lý còn phải là người có bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức, lối sống trong sáng, giản dị, tận tụy với công việc, giỏi về chuyên môn, hết lòng phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân; kiên quyết loại trừ thói thờ ơ, vô cảm đối với công việc, với những vấn đề bức xúc của Nhân dân. Ngoài ra, mỗi cán bộ lãnh đạo, quản lý còn phải tự mình ra sức thực hành văn hóa chính trị ở mọi lúc, mọi nơi, trong mọi nhiệm vụ, điều kiện, hoàn cảnh, không gian và thời gian; phải tự mình điều chỉnh thái độ, tình cảm, hành vi ứng xử thấu tình, đạt lý, tôn trọng nhân dân, pháp luật của Nhà nước; không ngừng nâng cao giá trị nhân cách, tự nêu gương về văn hóa trong cơ quan, đơn vị, khu dân cư, trong Nhân dân.

Bảy là, kết hợp chặt chẽ xây dựng văn hóa chính trị với chủ động phòng ngừa những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong cán bộ lãnh đạo, quản lý. Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh (khóa XI) nêu rõ: “Kiên quyết đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí, thực dụng, bè phái, “lợi ích nhóm”, nói không đi đôi với làm. Coi trọng thực hiện văn hóa Đảng trong các cấp ủy, tổ chức Đảng, cơ quan Nhà nước, hệ thống chính trị... Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội và Nhân dân trong việc tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền và hệ thống chính trị; trong giám sát đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của người đứng đầu, cán bộ lãnh đạo chủ chốt và cán bộ, đảng viên”⁸.

Quá trình xây dựng và phát triển văn hóa chính trị trong cán bộ, đảng viên tỉnh Đồng Nai cần phải gắn liền với cuộc đấu tranh chống lại các quan điểm, tư tưởng sai trái, thù địch, đi ngược lại với đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Nghiêm trị, ngăn chặn và đẩy lùi các tệ nạn, tiêu cực xã hội, góp phần xây dựng môi trường văn hóa tốt đẹp, làm giàu thêm truyền thống của Đảng và bản sắc văn hóa dân tộc. Văn hóa chính trị ở mỗi cán bộ lãnh đạo, quản lý không phải tự nhiên có sẵn, không phải bồi dưỡng một lúc là thành mà là quá trình lâu dài, gắn với hoạt động chính trị của mỗi đồng chí. Cho nên, cần kết hợp chặt chẽ giữa “xây” với “chống”, nhất là chống những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; xây dựng môi trường chuẩn mực văn hóa chính trị lành mạnh trong các cơ quan, đơn vị, cộng đồng dân cư để nuôi dưỡng văn hóa chính trị.

⁸ Tỉnh ủy Đồng Nai, Văn kiện Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh Đồng Nai lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 -2025, tr. 117.

Để hoàn thành các mục tiêu của nhiệm kỳ Đại hội Đảng bộ tỉnh khóa XI, đề xây dựng Đồng Nai phát triển toàn diện về kinh tế, xã hội; là trung tâm công nghiệp và dịch vụ cảng hàng không, cảng nước sâu, cửa ngõ giao thương quốc tế; một trong những cực tăng trưởng quan trọng của Vùng kinh tế trọng điểm phía Nam và cả nước vào năm 2025 và thuộc nhóm đầu các tỉnh phát triển, đòi hỏi phải xây dựng Đảng bộ Đồng Nai trong sạch, vững mạnh, đủ sức lãnh đạo địa phương phát triển, nhiệm vụ quan trọng trong thời gian còn lại của nhiệm kỳ 2020-2025 là đẩy mạnh thực hiện có hiệu quả các giải pháp nâng cao văn hóa trong hệ thống chính trị cho cán bộ, đảng viên, đặc biệt là cán bộ lãnh đạo, quản lý thực hiện lời dạy của Hồ Chí Minh: “Văn hóa có liên lạc với chính trị rất mật thiết, nghĩa là văn hóa phải sửa đổi được tham nhũng, được lười biếng, phù hoa, xa xỉ. Văn hóa phải làm cho quốc dân có tinh thần vì nước quên mình, vì lợi ích chung mà quên lợi ích riêng”⁹. Bác Hồ luôn nhấn mạnh vai trò đặc biệt quan trọng của văn hóa đối với phát triển đất nước. Bác nói: “*Văn hóa soi đường cho quốc dân đi*”¹⁰. Văn hóa chính là hồn cốt của một dân tộc, là nguồn lực nội sinh quan trọng cho sự phát triển bền vững đất nước. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước, sự ủng hộ của Nhân dân, phát huy truyền thống vẻ vang của tỉnh, của vùng đất miền Đông gian lao mà anh dũng, của Biên Hòa - Đồng Nai 325 năm hình thành và phát triển, sự quyết tâm của cả hệ thống chính trị phấn đấu hoàn thành các nhiệm vụ được giao, đưa sự nghiệp phát triển văn hóa của tỉnh Đồng Nai ngày càng có chiều sâu và bền vững, cùng cả nước xây dựng một nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa, dân giàu, nước mạnh, vững bước đi lên chủ nghĩa xã hội./

⁹ Báo Cứu quốc, ngày 24/10/1946.

¹⁰ Trích câu nói của Bác Hồ tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc lần thứ nhất, ngày 24/11/1946 tại Hà Nội.